

SVEDALA KOMMUN

Information till verksamheter i Svedala kommun som hanterar eller förvarar kemikalier

Vad är kemiska produkter?

Kemiska produkter är det vi i vardagligt tal kallar kemikalier. De flesta flytande produkter räknas hit, och i många fall även pulver, pastor, gaser mm.

Gäller denna vägledning din verksamhet?

I alla verksamheter där det används kemiska produkter är det mycket viktigt att verksamhetsutövaren förvarar och hanterar kemiska produkter på ett korrekt och förnuftigt sätt. Grundläggande är att verksamhetsutövaren har tillräcklig kunskap om verksamhetens processer och kemiska produkter. ***Hanterar du kemiska produkter, oavsett omfattning, gäller denna information dig!***

Skydd mot spill och läckage

Placering av kemikalier: ska väljas utifrån den plats där det innebär minst risk för människors hälsa och miljö. Cisterner, fat och andra behållare ska vara stadigt uppställda och ej direkt mot marken eller på invallningsbotten (korrosionsrisk).

Påkörningsskydd: vid risk för påkörning av cistern, fat och andra behållare ska det finnas ett påkörningsskydd som är lämpligt utformat och dimensionerat.

Sekundärt skydd: det vill säga anordning som säkerställer att vätska uppfångas från en läckande eller havererad behållare. Det sekundära skyddet ska rymma minst den största behållarens volym plus minst 10 % av eventuell ytterligare behållares volym. Det sekundära skyddet ska utföras i tätt material som är beständigt mot avsedd kemisk produkt. Utifrån miljöbalkens hänsynsregler är det motiverat att **sekundärt skydd anordnas i följande fall:**

1. Vid **förvaring av miljö- eller hälsofarliga ämnen** i fat eller annan behållare som ej genomgår återkommande kontroll av ackrediterat kontrollorgan. Förvaring bör i första hand ske inomhus. Ett tillräckligt sekundärt skydd för lagring inomhus är ett tätt golv utan avlopp med avgränsande tröskel. Vid förvaring utomhus ska regnskydd anordnas t.ex. tak.

2. **Cisterner** med en sammanlagd volym på mer än 5 m³. T.ex. 2 cisterner på 3 m³ ger sammanlagt 6 m³. Sekundärt skydd bör även övervägas vid lagringsvolymerna lika med eller mindre än 5 m³ då det finns risk för läckage till vattendrag, vattentäkt, dagvattenbrunn, eller annan känslig omgivning. *Exempel: Sekundärt skydd kan vara dubbelmantlad cistern eller invallning av cistern (tak eller krage krävs vid invallning).*
3. För cisterner inom **vattenskyddsområde** gäller hårdare regler. Dessa cisterner ska oavsett volym ha ett sekundärt skydd.
4. **Ledningar** i eller under golv och i mark ska vid nyinstallation undvikas. Om stort behov finns kan ledning förläggas i mark/golv om den har ett sekundärt skydd, exempelvis som dubbelmantlad ledning.

Droppskydd, spillplåtar, spilluppsamlingstråg: ska finnas på alla ställen där spill och läckage kan förväntas, exempelvis vid pump, dräneringsanslutning, provtagningsställe, tappställe och avluftningsställe. Vid behov bör regnskydd installeras.

Uppsamling i spillzon: vid all hantering som kan medföra spill ska underlaget vara utformat så att eventuellt spill normalt kan stoppas och samlas upp innan det avrinner till omgivande mark eller dagvattenbrunnar. Utformningen av spillzon varierar utifrån verksamheten. Åtminstone krävs utrustning för att omhänderta spill som exempelvis absorberande material, skyffel och kärl för uppsamling. *Exempel på spillzon: Område kring cistern eller invallning där lossning och annan hantering av de aktuella produkterna sker.*

Golvbrunnar: inga golvbrunnar får finnas i produktionslokal/lagerutrymme där kemiska produkter hanteras eller förvaras utan sekundärt skydd (se ovan). Finns golvbrunnar kan de som alternativ ledas till avloppslös uppsamlingsbrunn eller att golvbrunnen utvallas från lokalen genom en krage runt brunnen. Dagvattenbrunnar inom fabriksområden m.m. där kemiska produkter hanteras ska vara tydligt utmärkta med skyltar eller dylikt (exempelvis för lokalisering vid snötäckt mark). Anordning för att effektivt täta brunnarna ska finnas i närheten.

Kontroll av cistern

Följande cisterner med brandfarlig vätska (eldnings-/diesel-/spillolja) ska kontrolleras av ackrediterat kontrollorgan enligt NFS 2003:24:

- cistern ovan mark med volym 1-10 m³ (även inomhuscisterner)
- cisterner i mark med volym från 1 m³
- cisterner ovan mark med ledningar i mark eller golv med volym från 1 m³ (även inomhuscisterner)

Återkommande kontroll ska ske normalt vart 6:e/12:e år. Inom vattenskyddsområde ska kontrollen ske normalt vart 3:e/6:e år. Se till att **bygg- och miljökontoret** får en **kopia** på kontrollrapporten från den senaste cisternkontrollen. Observera att även inomhuscisterner ovan mark med en volym 1-10 m³ ska kontrolleras. Om ledningarna till inomhuscisternen är ovan mark eller golv behöver inte kontrollrapporten skickas in till bygg- och miljökontoret.

Tillstånd för brandfarlig vara

Den som hanterar brandfarliga gaser eller vätskor i större mängder kan behöva tillstånd från räddningstjänsten enligt sprängämnesinspektionens föreskrift SAIF 1995:3. *Exempel: tillstånd krävs för en cistern med diesel som är större än 3 m³, som är uppställd utomhus och används i yrkesmässigt bruk.*

Räddningstjänsten utövar tillsyn över brandfarliga gaser och vätskor som kräver tillstånd. Vid nya tillstånd gäller att innan anläggningen tas i bruk ska kontakt tas med räddningstjänsten för avsyning. Vid avsyningen kommer räddningstjänsten att kontrollera att cisternen är besiktigad och godkänd av ackrediterat kontrollorgan. Vid frågor om tillstånd för brandfarlig gas eller vätska ta kontakt med räddningstjänsten.

Övrigt

Samförvaring: kemikalier som kan reagera med varandra eller som av andra skäl är olämpliga att samförvara ska hållas åtskilda och inte finnas i samma förråd eller inom samma invallning. *Exempel: Brandfarliga varor bör inte samförvaras med hälso- eller miljöfarliga kemikalier.*

Varuinformationsblad: för alla kemiska produkter som förekommer inom verksamheten skall det finnas ett varuinformationsblad (med 16 punkter) tillgängligt.

Egenkontroll: alla verksamheter ska planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga olägenheter för människors hälsa eller påverkan på miljön. Genom att utföra regelbunden tillsyn, funktionskontroll och förebyggande underhåll får verksamhetsutövaren kontroll över sin verksamhet och minskar risken för tillbud. Ett så kallat kontrollprogram, med rutiner och redovisning av utförd tillsyn och kontroll är ett utmärkt verktyg att använda sig av. För anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheter finns särskilda regler om hur kontrollen ska gå till i förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll (SFS 1998:901).

Vad gäller för en verksamhetsutövare enligt miljöbalken (SFS 1998:808)

I det 2 kap miljöbalken finns det allmänna hänsynsregler som riktar sig till den som bedriver en verksamhet eller den som vidtar en åtgärd. Den viktigaste och mest grundläggande hänsynsregeln är den så kallade **försiktighetsprincipen** (3 §), som innebär att alla som ska vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att åtgärden inte skall skada människors hälsa eller miljön. Vidare säger **kunskapskravet** (2 §) att verksamhetsutövaren eller den som ska påbörja en verksamhet ska ha den kunskap som behövs för att kunna avgöra vilka miljöeffekter som kan uppkomma. För att efterleva hänsynsreglerna är det viktigt att verksamheten har den rätta kunskapen, vidtar de försiktighetsmått som krävs (i enlighet med bland annat ovan nämnda) samt fastställer rutiner för att motverka olyckor.

Vid frågor kontakta bygg- och miljökontoret 040-40 80 00 (vxl).

Adress:
Svedala Kommun
Bygg- och miljökontoret
233 80 Svedala

Lästips:

Länsstyrelsen i Skåne (www.m.lst.se)

Lagrummet (www.lagrummet.se)

Naturvårdsverkets hemsida (www.naturvardsverket.se)

Kemikalieinspektionens hemsida (www.kemi.se)